

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a ... jogtanácsos által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a ... jogtanácsos által képviselt Magyar Energia Hivatal (1081 Budapest, Köztársaság tér 7., Hivatkozási szám: ...) alperes ellen energia-ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2007. évi február hó 28. napján kelt 19.K.31.942/2006/12. számú ítélete ellen a felperes által 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2008. évi február hó 20. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, fellebbezéssel támadott rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperes, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (azaz tizenötezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes 2004. év folyamán - a felperest nem érintve - ellenőrzést tartott több gázelosztói és közüzemi szolgáltatói engedélyesnél az együttműködő földgázhálózat fejlesztéséért szedhető csatlakozási díjról szóló 4/2004. (I.19.) GKM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) alkalmazásával kapcsolatban.

Az alperes 2005. évi október hó 5. napján hatósági ellenőrzést rendelt el a

felperesnél a Rendelet végrehajtásának vizsgálata céljából. A vizsgálat a Rendelet mellékletének 2. pontjában foglalt, a bekapcsoláshoz képest nagyobb műszaki beruházással megvalósítható új - a 2005. évi január hó 1-je utáni - csatlakozások eseteire terjedt ki. Az ellenőrzés során megállapította, hogy a felperes a Rendelet mellékletében foglalt képlet alkalmazása során az „x” megjelölésű mutatót 16%-os értéken számította és ennek figyelembevételével kötött szerződést a fogyasztókkal a csatlakozási díj mértékére vonatkozóan. A vizsgálat során beszerezte a Pénzügyminisztérium Számviteli Főosztályának az állásfoglalását, továbbá a felperes által szolgáltatott adatok alapján megállapította azt is, hogy a felperes 2005. évi január hó 1-jétől kezdődően 35 esetben, 14.437.004 forint többletbevételt realizált e számítási mód alapján.

Mindezek alapján az alperes a 2006. évi március hó 3. napján kelt ... számú határozatával arra kötelezte a felperest, hogy a Rendelet mellékletének 2. pontja alapján beszedett csatlakozási díjakat vizsgálja felül és a határozatban foglalt szabályok szerint számított összegeket az egyes fogyasztóknak 15 napon belül fizesse vissza, melynek tényleges megtörténtéről írásos tájékoztatást kért. Kötelezte továbbá a felperest 5.000.000 forint bírság megfizetésére. Az alperes álláspontja az volt, hogy a társasági adó szabályai alapján a csatlakozási díj teljes összege elhatárolásra kerül és azt a beruházás élettartama alatt értékcsökkenéssel arányos részben kell elszámolni, így a felperesnek a beszedett csatlakozási díj után társasági adófizetési kötelezettsége nem keletkezik, mely okból a csatlakozási díj számítására szolgáló képletből az „x” tényezőt nulla értéken kell számítani. Mivel a felperesi társaság 16%-os értékkel számolt, azt jogszabálysértő eljárásnak tekintette. A bírság tekintetében kiemelte, hogy a csatlakozási díj jogellenes növelése jelentős érdeksérelmet okozott a fogyasztók széles körének, így a gázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Get.) 13.§-ának (1) bekezdés d) pontja alapján intézkedett, és a bírság összegét a 111/2003. évi (VII.29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vh. rendelet) 19.§-ának (1) bekezdésében foglalt körülmények közül a fogyasztói érdeksérelem súlyára, kiterjedtségére és a jogsértő állapot fennállásának időtartamára, a felperes felróható magatartására, a korábbi intézkedés érvényesülését gátló felperesi eljárás, valamint a korábbi jogsértések miatt alkalmazott bírságokra figyelemmel állapította meg.

A felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan a határozat megváltoztatásával a visszafizetésre kötelező és bírságot kiszabó rendelkezések mellőzését kérte azzal, hogy az csak a jövőre nézve állapítson meg kötelezettséget. Eljárási és anyagi jogi szempontból is vitatta az alperesi határozat jogszerűségét. Érdemben fenntartotta, hogy jogsértést nem követett el, mert a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel az „x” tényezőt helyesen határozta meg a hatályos társasági adómérték szerinti 16%-ban. Vitatta a pénzügyminisztériumi állásfoglalás kötelező erejét. Jogsértés hiányában a bírság alkalmazását sem találta jogszerűnek, ugyanakkor vitatta a körülmények megfelelő mérlegelését. A felperes az első tárgyalást követően megváltoztatott keresetében az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 2.§-ának (2) és (4) bekezdésére is hivatkozott

sérelmezve, hogy az alperes megsértette a jogérvényesítésre és együttműködésre vonatkozó alapelveket.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítására tett indítványt és fenntartotta a határozatában foglaltakat, így az együttműködő földgázhálózat fejlesztéséért szedhető csatlakozási díj számításánál a rendeletben foglalt képlet „x” tényezőjének az alkalmazásáról kifejtetteket, rögzítve, hogy a felperes jogsértő magatartást tanúsított, mert az „x” mutatót - a vonatkozó adószabályozás ellenére - 16%-os értéken számította fel és ennek figyelembevételével kötött szerződést a fogyasztókkal a csatlakozási díj mértékére vonatkozóan. A csatlakozási díjmegállapítás keretében utalt a Get. 25.§-ának (1) bekezdésének b) pontjára, továbbá a Rendelet mellékletére, és ismételten kiemelte, hogy a csatlakozási díjra figyelembe veendő minimális társasági adómértéket a hatályos adótörvények alapján kell megállapítani, és társasági adófizetési kötelezettség hiányában az „x” mutató értéke nem lehet más, csak nulla. Visszautalt a korábbi hatósági ellenőrzéseire és fenntartotta, hogy eltérő jogi álláspontjáról kellő mértékben tájékozódhatott a felperes. Nem értett egyet azzal, hogy eljárása akár az Áe., akár a Get. rendelkezéseit sértette volna, és fenntartotta, hogy a bírság kiszabása körében is jogszerűen járt el. Hivatkozott a Vh. rendelet 19.§-ának (1) bekezdésében foglalt körülmények értékelésére és a határozatban foglaltakat e körben is változatlanul fenntartotta. Az alperes jogi álláspontjának alátámasztásaként utalt arra is, hogy a csatlakozási díj számítása körében a Get. 25.§-ának (4) bekezdéséből kell kiindulni, ami egyértelműen előírja, hogy a szolgáltató - a felperes - csak az indokolt költségek vonatkozásában állapíthat meg díjat.

Az elsőfokú bíróság 12. sorszámú ítéletével a felperes keresetének részben helyt adott, és az alperes ... számú határozatát részben megváltoztatta és a felperes terhére kiszabott bírság összegét 4.500.000 forintra mérsékelte. Az elsőfokú bíróság a Pp. 335/A.§-ának (1) bekezdésére utalással a felperes által az első tárgyalást követően előterjesztett előkészítő iratban tett újabb kereseti hivatkozásokat tiltott keresetváltoztatásnak találta, így azokat érdemben nem vizsgálta. Az egyéb eljárási hivatkozások körében pedig rámutatott arra, hogy a megállapított ügyintézési határidő túllépése és a határozati tényállás egy részének iratellenessége önmagában nem minősült súlyos, az ügy érdemi elbírálására kiható szabályszegésnek, így az nem eredményezhette az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, megváltoztatását. Az alperes adatkéréssel és az ellenőrzés kiterjesztéséről szóló tájékoztatással kapcsolatos eljárását is jogszerűnek találta. A pénzügyminisztériumi állásfoglalás nem jogi norma jellegére utalva kimondta, hogy az csak a törvényi rendelkezéseken nyugvó alperesi érvelés alátámasztására szolgált. Az elsőfokú bíróság részletesen elemezte a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, így a Get. 25.§-ának (1) és (4) bekezdését, a GKM rendeletet, a társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao. tv.) 6.§-ának (1) bekezdését, 19.§-ának (1) bekezdését, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15.§-ának (7) bekezdését, 45.§-át, és arra a megállapításra jutott, hogy a felperes elkövette a terhére rótt jogsértést, mert a csatlakozási díj számítása tekintetében alkalmazandó képletnél az „x” tényezőt 0

értéken kellett volna számítani, mivel a beszedett csatlakozási díj után nem terheli társasági adófizetési kötelezettség. Megállapította, hogy az alperes eljárása során a jogilag releváns tényeket feltárta, és indokolási kötelezettségének a törvényi előírásoknak megfelelően eleget tett. Az alkalmazott jogkövetkezmény jogszerűsége körében az elsőfokú bíróság - az egyéb érvek maradéktalan elfogadása mellett - úgy találta, hogy a kétszeres értékelés tilalmába ütközik, ha az alperes a korábbi intézkedések érvényesülését gátló felperesi magatartást is figyelembe veszi a jelenlegi bírság összegének meghatározásakor. Ezért az elsőfokú bíróság e szempont és súlyosító körülmény mellőzése mellett arányosan csökkentette a kiszabott bírság összegét a Get. 4.§-ának (4) bekezdés c) pontja alapján. Az elsőfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányában rendelkezett a perköltség megfizetése és a kereseti illeték viselése tárgyában.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és másodlagos kereseti kérelme teljesítését, a bírságfizetési kötelezettség törlését kérte. Fenntartva a korábban előadottakat állította, hogy a felmerült jogértelmezési vitában az alperes jogszabályi alapok nélküli véleményét fejtette ki és a pénzügyminisztériumi állásfoglalás bekérése is ez okból volt szükséges. Utalt arra, hogy az alperes a szankció kiszabása során nem kellően mérlegelte és értékelte felróhatósága hiányát, a fogyasztói érdeksérelem csekély súlyát, annak elháríthatóságát, továbbá azt, hogy önkéntesen változtatott korábbi gyakorlatán.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, figyelemmel arra, hogy az a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelt. Állította, hogy a határozatban és az ítéletben hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján egyértelmű, hogy az „x” tényező csak nulla lehet, mivel a beszedett csatlakozási díj után a felperest társasági adófizetési kötelezettség nem terheli. A bírság alkalmazása körében korábban kifejtett álláspontját fenntartva hangsúlyozta, hogy a fogyasztók széles körét érintő, jelentős jogsértést követett el a felperes, amely miatt a Vhr. 19.§-ának (1) bekezdésében foglalt szempontok figyelembe vételével került sor elmarasztalására - a figyelmeztető mértékű bírság alkalmazásával.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a peradatoknak a Pp. 206.§-ának (1) bekezdése szerinti helytálló mérlegelésével állapította meg a tényállást, a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján döntött a perben felmerült jogkérdésről, a szankció-alkalmazás jogszerűségéről.

A felperes fellebbezésében a jogsértés elkövetése mellett a szankció alkalmazhatóságát és a mérlegelési jogkör gyakorlásának jogszerűségét vitatta, így a másodfokú bíróság alperesi fellebbezés hiányában az elsőfokú ítéletnek az alperesi határozat megváltoztatásával kapcsolatos rendelkezéseit és jogi érveit nem érinthette.

A perben felmerült jogkérdés kapcsán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett jogi érvekkel maradéktalanul egyetértett, azt megismételni nem kívánja. A felperes a fellebbezésében felhozottakkal érdemben és alappal nem cáfolta az alperesi álláspontot jóváhagyó, azt részletesen alátámasztó ítéleti rendelkezéseket, így a másodfokú bíróság kizárólag arra utal, hogy a Get. 25.§-ának (4) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy a csatlakozási díjat úgy kell meghatározni, hogy az fedezetet nyújtson a hatékonyan működő elosztóvezeték tulajdonosnál a fogyasztó bekapcsolása miatt felmerült indokolt költségekre. Indokolt költségek közé pedig értelemszerűen nem tartozik a társasági adó mértéke, ha annak megfizetésére a felperes nem köteles a vonatkozó társasági adóról szóló és egyéb (pl. számviteli) törvények alapján. A felperesnek tisztában kellett lennie az adófizetési kötelezettsége köréről, mértékéről, így a csatlakozási díjba nem építhette be azt a tételt, amelyet nem fizetett meg.

A Get. 13. §-ának (1) bekezdés d) pontja szerint, aki a földgázipari tevékenységet a jogszabályban, az engedélyében, a Hivatal határozatában, illetőleg az üzemi és kereskedelmi szabályzatban vagy az üzletszabályzatban előírtaktól eltérő módon gyakorolja, azzal szemben a Hivatal megteszi a szükséges intézkedéseket, így különösen:

bírságot szabhat ki.

Az elsőfokú bíróság az alperessel egyetértve helytállóan állapította meg, hogy a felperes megsértette az együttműködő földgázhálózat fejlesztéséért szedhető csatlakozási díjról szóló jogszabályi rendelkezéseket, mivel a Rendeletben (annak mellékletében) szereplő képlet egyik tényezőjét nem a hatályos társasági adó jogszabály alapján állapította meg. A felperes ennek alapján a jogszabályban előírtaktól eltérő módon gyakorolta földgázipari tevékenységét. Ez pedig a Get. 13.§-ának (1) bekezdése alapján azt eredményezi, hogy az alperes vele szemben a szükséges intézkedéseket jogszerűen megteheti.

A fent idézett jogszabályi rendelkezés az egyes megteendő intézkedések között sorrendiséget nem állít fel, így az alperes szabadon dönthet a jogsértés súlyára figyelemmel, hogy melyik intézkedést tartja kellő erejűnek a hatósági fellépés során. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a bírság alkalmazásának elégséges feltétele a jogsértés megvalósulása.

Ezt a jogértelmezést támasztja alá az Áe. 59.§-ának (1) bekezdése is, mely szerint a közigazgatási szerv jogszabálysértés megállapítása esetén köteles a szükséges intézkedéseket megtenni, így különösen:

a) hatósági jogkörét e törvény szerint gyakorolni.

Mivel a jogszabálysértés megállapítása nem kétséges, az intézkedési kötelezettség körében hozott döntés jogalapját sem lehet megkérdőjelezni.

Figyelemmel arra, hogy az alperes intézkedési kötelezettsége körében járt el és szabadon választhatta meg a szükséges jogkövetkezményt, amelyet előzetes felhívás nélkül is alkalmazhatott, a másodfokú bíróság a mérlegelési jogkör

gyakorlásának jogszerűségét csak abban a körben vizsgálhatta, hogy az alperes a döntését e körben indokolta-e, számot adott-e a figyelembe vett és mérlegelt tényekről, körülményekről, továbbá mérlegelése okszerű volt-e.

A Get. 13.§-ának (1) bekezdésének d) pontjához tartozó, a Get. egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 111/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet - a Vh. rendelet - 19.§-ának (1) bekezdése a bírság kiszabásához azt az útmutatót adja, hogy az alperes a körülmények mérlegelését köteles elvégezni, különös tekintettel a jogsértés súlyára (a gázellátás veszélyeztetésének mértékére, a fogyasztói érdekek sérelmének körére, kiterjedtségére); a jogsértő állapot fennállásának időtartamára; a jogsértéssel okozott vagyoni hátrány mértékére, illetve a jogsértéssel elért vagyoni előny mértékére; a jogsértő piaci helyzetére, befolyására; a jogsértésnek a földgázpiaci viszonyokra gyakorolt káros hatására; a magatartás felróhatóságára; a korábbi jogsértő magatartásra; a jogsértő állapot megszüntetésére hozott intézkedéseket segítő magatartásra; a jogsértő állapot megszüntetésére tett, a Hivatal eljárását megelőző, attól független tevékenységre.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az értékelt körülmények a jogsértés súlya szempontjából relevánsak, az alkalmazott szankció mértékének megválasztásakor okszerűen értékelhetők voltak.

A Vh. rendelet 19.§-ának (1) bekezdése nem taxatív módon, hanem példálódzó jelleggel sorolja fel a bírság mértékének meghatározásakor értékelendő körülményeket, amelyet az alperes határozatában részletesen végig vett. A Vh. rendelet 19.§-ának (1) bekezdés f) pontja szerint ilyen értékelendő körülmény a (jogsértő) magatartás felróhatósága. A másodfokú bíróság álláspontja szerint felróható egy adott magatartás, ha az eltér a társadalmilag általában elvárható magatartástól. A felperes tudatos és felróható magatartásának megállapításához kétség sem férhet, hiszen az alperes képletszámítással kapcsolatos álláspontját akár a honlapról, akár a gázszolgáltatói egyesülés ülésein elhangzottakból ismerhette, illetőleg tudomással bírt arról is, hogy a csatlakozási díjak után társasági adófizetési kötelezettsége nem áll fenn, így önmagában már a Get. 25.§-ának (4) bekezdése alapján sem követelhetette az adóval növelt értéket a fogyasztóktól. A jogsértés hosszabb időtartamát (egy év) a felperes sem vitatta. A 35 eset, amely az adott évben megkötött szerződések 100%-át teszi ki - a lakossági fogyasztók érintettségével együtt - a fogyasztói érdeksérelem súlyát és kiterjedtségét is egyértelműen igazolja, amelyet nem orvosolhat kizárólag a visszafizetésre kötelezés sem.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes az alperes jogértelmezését elutasítva hosszú időn keresztül folytatott jogszabálysértő gyakorlatot, a fogyasztók széles körét érintően, amely önmagában indokoltá teszi nem csak az elszámolási kérdések rendezését, hanem figyelmeztető jellegű intézkedés alkalmazását is.

Itt jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes terhére megállapított bírság összege elmaradt az ugyanezen jogsértést elkövető más gázszolgáltatók terhére

kiszabott bírság összegétől, amely szintén mutatja, hogy az alperes a megfelelő differenciálást elvégezte, és a felperes javára értékelte, hogy őt korábban kifejezetten (hatósági levélben) nem tájékoztatta álláspontjáról. Ugyanakkor a megállapított bírság nemcsak az elért vagyoni előnyhöz, de különösen a kiszabható bírság maximum értékéhez viszonyítottan figyelmeztető jellegűnek minősült.

Ez okból sem és azért sem látott lehetőséget a Fővárosi Ítéltábla a bírság törlésére, csökkentésére, mivel az alperes kellő mértékben és okszerűen indokolta a mérlegelési jogkörben hozott döntését, és az általa figyelembe vett körülmények - nem érintve az elsőfokú bíróság által el nem fogadott körülményt - a jogsértés súlyának megítéléséhez tartoztak.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a peresztes sikertelenül fellebbező felperest a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú eljárásban felmerült alperesi perköltség megfizetésére, míg a fellebbezési illeték viselésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján volt köteles.

B u d a p e s t, 2008. évi február hó 20. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet s.k. a tanács elnöke, **dr. Fehérné dr. Tóth Kincső s.k.** előadó bíró, **dr. Bacsa Andrea s.k.** bíró

A kiadmány hitelül:
bíróági írnok